

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA w ŁODZI

ul. Piotrkowska 120

90-006 Łódź

tel. (42) 636 36 89, fax (42) 636 07 12

e-mail: lodz@uokik.gov.pl

RŁO-61-37/ 12/TD

Łódź, dnia 7 marca 2013 r.

DECYZJA Nr RŁO 4/2013

- I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Tomaszowi Walochowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku,

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

po uprawdopodobnieniu stosowania przez Tomasza Walocha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, polegającej na niedopełnieniu obowiązku informowania konsumentów na piśmie o prawie odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa w terminie dziesięciu dni od jej zawarcia oraz niedopełnieniu obowiązku wręczania konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tj. Dz. U. z dnia 9 listopada 2012 r., poz. 1225) **i przyjęciu zobowiązania** Tomasza Walocha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku do **podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom** poprzez dokonanie zmian we wzorcu umowy pod nazwą „*UMOWA – ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” oraz w znajdujących się w obrocie umowach zawartych z konsumentami poprzez:

- 1) zamieszczenie w § 2 postanowienia o treści: „*Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*”,
- 2) uzupełnienie wzorca umowy o tekst oświadczenia o odstąpieniu od umowy (z możliwością odłączenia od wzorca), o treści: „*Ja niżej podpisany/a .....legitymujący/a się ..... dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ....., oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia*

02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..., w miejscowości ... z ..... Przedmiot umowy ....., wartość ..... **PODPIS KONSUMENTA**”,

nakłada się na Tomasza Walocha **obowiązek wykonania** przyjętego **zobowiązania** poprzez:

- stosowanie wzorca umowy pod nazwą „*UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” z uwzględnieniem zmian jego treści zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, z chwilą uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- przekazanie, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wszystkim konsumentom, którzy nie zostali poinformowani na piśmie o prawie odstąpienia od umowy (i nie otrzymali wzoru oświadczenia o odstąpieniu) i zawarli umowy poza lokalem przedsiębiorcy na podstawie poprzednio stosowanego wzorca, a które to umowy nie zostały wykonane lub od których wykonania nie minął okres trzech miesięcy (na dzień uprawomocnienia się decyzji), propozycji zmiany umów w sposób wynikający z przyjętego zobowiązania.

II. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Tomaszowi Walochowi prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku

– **działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:**

po uprawdopodobnieniu stosowania przez Tomasza Walocha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku **praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 tej ustawy, polegającej na stosowaniu we wzorcu pn. „*UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.), o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”, **i przyjęciu zobowiązania** Tomasza Walocha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku do **podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom** poprzez dokonanie zmian we wzorcu umowy pod nazwą „*UMOWA – ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” oraz w znajdujących się w obrocie umowach zawartych z konsumentami, poprzez wykreślenie postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”, **nakłada się** na Tomasza Walocha **obowiązek wykonania** przyjętego **zobowiązania** poprzez:

- stosowanie wzorca umowy pod nazwą „*UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” z uwzględnieniem zmian jego treści zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, z chwilą uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- przekazanie, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, konsumentom, z którymi zostały podpisane umowy na podstawie dotychczasowego wzorca umowy pod nazwą „*UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*”

propozycji zmiany umów poprzez wykreślenie postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”.

III. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy

– **działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:**

nakłada się na Tomasza Walocha prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku **obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania**, zawierającej:

- 1) kopię trzech umów zawartych w oparciu o nowy wzorzec umowy pod nazwą „*UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*”, o ile takie umowy zostaną zawarte,
- 2) dane o liczbie konsumentów, którym przekazano propozycję zmiany umów zawartych w oparciu o dotychczasowy wzorzec umowy wraz z dowodami potwierdzającymi wysłanie lub doręczenie oraz wzorem pisma kierowanego do konsumentów w tej sprawie i przykładowymi kopiami posiadanych zawartych aneksów,
- 3) dane o liczbie konsumentów, którym nie przedstawiono propozycji zmiany umów zawartych w oparciu o dotychczasowy wzorzec umowy oraz pisemne wyjaśnienia ewentualnych przyczyn nie przedstawienia tych propozycji,

w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – zwany dalej: „Prezesem Urzędu” – przeprowadził postępowanie wyjaśniające w celu wstępnego ustalenia, czy przedsiębiorca Tomasz Waloch prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo Handlowa „Żaltex” Tomasz Waloch w Radomsku – zwany dalej: „Tomaszem Walochem” – nie narusza, w zakresie zawieranych umów, chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów lub podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach.

Tomasz Waloch prowadzi działalność gospodarczą polegającą na m.in. sprzedaży stolarki okiennej wraz usługą montażu i stosuje w obrocie z konsumentami wzorzec umowy pn. „*UMOWA – ZLECENIE Obowiązują ceny umowne*” – zwany dalej: „Umową – zleceniem”.

Na podstawie informacji i dokumentów zgromadzonych w toku postępowania wyjaśniającego Prezes Urzędu ustalił, iż są podstawy do postawienia Tomaszowi Walochovi zarzutu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W związku z powyższym, w dniu 4 lipca 2012 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Tomasza Walocha praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

- 1) niedopełnieniu obowiązku informowania konsumentów na piśmie o prawie odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa w terminie dziesięciu dni od jej zawarcia oraz niedopełnieniu obowiązku wręczania konsumentom wzoru oświadczenia

o odstąpieniu od umowy, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tj. Dz. U. z dnia 9 listopada 2012 r., poz. 1225) – zwanej dalej: „ustawą o ochronie niektórych praw konsumentów” – co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów”,

- 2) stosowaniu we wzorcu Umowa-zlecenie postanowienia wpisanego do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone – zwanego dalej: „Rejestrem” – o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – zwanej dalej: „k.p.c.” – o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

o czym zawiadomił Tomasza Walocha (dowód: karty Nr 42-43).

Tomasz Waloch w pismach z dnia 18 lipca 2012 r., 22 sierpnia 2012 r. oraz 22 listopada 2012 r. (dowód: karty Nr 56-58,61-65,74-76) zobowiązał się do zaprzestania stosowania zarzucanych mu praktyk, przedstawiając następujący zakres działań składających się na pełne zobowiązanie:

a) dokonanie zmian w stosowanym wzorcu Umowa-zlecenie poprzez:

- zamieszczenie w § 2 postanowienia o treści: „*Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*”,
- uzupełnienie wzorca umowy o tekst oświadczenia o odstąpieniu od umowy (z możliwością odłączenia od wzorca), o treści: „*Ja niżej podpisany/a .....legitymujący/a się ..... dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ....., oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..., w miejscowości ... z ..... Przedmiot umowy ....., wartość ..... PODPIS KONSUMENTA*”,
- wykreślenie postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”;

- b) przekazanie, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wszystkim konsumentom, z którymi zawarto umowy według dotychczas stosowanego wzorca, propozycji zmiany umowy poprzez wykreślenie postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”. Jednocześnie, w odniesieniu do zarzutu dotyczącego niedopełnienia obowiązku informowania na piśmie o prawie do odstąpienia od umowy, Tomasz Waloch poinformował, iż w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji, przekaże wszystkim konsumentom, którzy zawarli umowy na podstawie poprzednio stosowanego wzorca, a które to umowy nie zostały wykonane lub, od których wykonania nie minął okres trzech miesięcy (na dzień uprawomocnienia się decyzji), propozycję zmiany umowy poprzez aneks pn. „*Aneks do umowy zlecenia z dnia ...*” o treści:

- „Do §2 zawartej umowy dodaje się zdanie: *Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*”,
- „Skreśla się postanowienie dotychczasowego §10: *„Spory mogące wynikać z realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”,
- „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy: *„Ja niżej podpisany/a .....legitymujący/a się ..... dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ....., oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..., w miejscowości...z ..... Przedmiot umowy ....., wartość ...”*.

Pismem z dnia 25 stycznia 2013 r. Prezes Urzędu zawiadomił Tomasza Walocha o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i możliwości zapoznania się z aktami sprawy (dowód: karta Nr 79).

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Tomasz Waloch jest przedsiębiorcą wpisanym do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (REGON 590600697) prowadzi działalność gospodarczą polegającą na m.in. produkcji wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych i zakładaniu stolarki budowlanej (dowód: karty Nr 20-21).

W przedmiotowej sprawie Tomasz Waloch uczestniczy w obrocie gospodarczym poprzez prowadzenie działalności polegającej na oferowaniu i świadczeniu konsumentom m.in. sprzedaży i montażu w miejscu uzgodnionym z konsumentem artykułów stolarki okiennej, parapetów i innych artykułów wykonanych zgodnie z pobranymi wymiarami. Wykonawstwo usług na rzecz konsumentów indywidualnych poprzedzone jest zawarciem pisemnej umowy (dowód: karty Nr 23-40).

Przy zawieraniu umów z konsumentami Tomasz Waloch stosuje – co najmniej od 2011 r. – standardowy wzorzec umowy Umowa-zlecenie (dowód: karty Nr 4, 23-26, 30-33).

Tomasz Waloch zawiera umowy z konsumentami zamieszkującymi obszar w odległości do 200 km od Radomska (dowód: karty Nr 4-5).

Opisując proces zawierania umów z konsumentami, Tomasz Waloch wyjaśnił (w piśmie z dnia 27 lutego 2012 r.), iż działający z jego upoważnienia przedstawiciele mają obowiązek, przed zawarciem umowy z konsumentem, poinformować go o możliwości odstąpienia od umowy w ciągu 10 dni od dnia jej zawarcia, bez podania przyczyn i ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji finansowych. Tomasz Waloch oświadczył, iż obowiązek ten jest wypełniany, jednak powyższego nie udokumentował, nie sprecyzował również (pomimo wezwania do przedstawienia posiadanych dokumentów w tym zakresie), czy stosowne informacje przekazywane są na piśmie. Przedstawiciele Tomasza Walocha posiadają legitymację identyfikującą będącą jednocześnie upoważnieniem do zawierania umów. Przed podjęciem rozmów handlowych z kontrahentem przedstawiciele przedstawiają powyższy dokument wraz z dowodem osobistym. W trakcie wizyty przedstawiciela u konsumenta omawiane są i uzgadniane szczegóły warunków umowy w zakresie: przedmiotu umowy, wymiarów, kolorystyki, ceny, formy płatności, czasu realizacji i warunków montażu. Konsument po zaakceptowaniu warunków umowy podpisuje stosowną umowę, przy czym

jeden egzemplarz zostaje u konsumenta, a drugi przekazywany jest do siedziby Tomasza Walocha (dowód: karty Nr 4 i 22).

W tym stanie rzeczy Prezes Urzędu uznał, iż Tomasz Waloch – prowadząc działalność gospodarczą – zawiera umowy z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa, w rozumieniu ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.

Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów w art. 1 ust. 2 precyzuje, iż przez lokal przedsiębiorstwa rozumie się miejsce przeznaczone do obsługiwanie publiczności i oznaczone zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej.

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni od dnia zawarcia umowy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów odnoszącym się do obowiązków przedsiębiorcy zawierającego z konsumentami umowy poza lokalem przedsiębiorstwa, konsument powinien być poinformowany na piśmie o prawie odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 tej ustawy i otrzymać wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) przedsiębiorcy. Przedsiębiorca obowiązany jest także wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenia zawarcia umowy, stwierdzające jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę.

Przedstawiony w toku postępowania wyjaśniającego przez Tomasza Walocha wzorzec umowy, jak również kopie przykładowych umów zawartych z konsumentami na jego podstawie (między grudniem 2011 r. a styczniem 2012 r.), nie zawierają informacji o prawie konsumenta do odstąpienia – w terminie 10 dni od zawarcia – od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Tomasz Waloch nie przedstawił również – pomimo wezwania – innych dokumentów mogących świadczyć o tym, iż tego rodzaju informacje przekazywane są konsumentom na piśmie, nie przedstawił również wzorca oświadczenia o odstąpieniu od umowy, o którym mówi art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów (dowód: karty Nr 18, 23-40, 47-54).

Przedstawiony w toku postępowania wyjaśniającego wzór Umowa-zlecenie zawierał w § 10 postanowienie o treści: „*Spory mogące wynikać z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*” (dowód: karty Nr 18, 23-39).

Postanowienie o ww. treści może być, w ocenie Prezesa Urzędu, tożsame z następującymi postanowieniami wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.:

- „*Spory powinny być w miarę możliwości rozstrzygane polubownie. W przypadku rozstrzygnięć sądowych – w sądzie właściwym dla siedziby Zleceniobiorcy.*” – postanowienie wpisane pod numerem 1020, na mocy wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie – zwanego dalej: „Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów” – z dnia 27 listopada 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 162/05),
- „*Do rozstrzygania sporów wynikających z tej umowy właściwe będą sądy powszechne w Łodzi.*” – postanowienie wpisane pod numerem 772, na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 39/04),
- „*Sądem właściwym do rozpatrywania wszystkich sporów wynikłych z umowy jest sąd siedziby Frontonu.*” – postanowienie wpisane pod numerem 922 na

podstawie wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 17 sierpnia 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 100/05).

W piśmie z dnia 18 lipca 2012 r., w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Tomasz Waloch przedstawił kopie przykładowych umów zawartych z konsumentami w okresie marzec-kwiecień 2012 r., w treści których w § 2 dodano zdanie w brzmieniu: „*Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dn. 02.03.2000 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*”. Powyższe zdanie nie zawiera wymaganych informacji o terminie odstąpienia od umowy. Umowy zawierały również wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy (dający się fizycznie oddzielić od treści wzorca bez wpływu na zakres tej treści), o treści: *Ja, niżej podpisany/a .....legitymujący/a ..... się dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ..... Oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..... w miejscowości ..... z ..... Przedmiot umowy ....., wartość .....PODPIS KONSUMENTA*”. W treści przedstawionych kopii umów w dalszym ciągu widniało kwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienie o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*” (dowód: karty Nr 46-54).

Jednocześnie, Tomasz Waloch w tym samym piśmie z dnia 18 lipca 2012 r. (dowód: karty Nr 56-58), przekazał nową skorygowaną treść wzorca umowy z informacją, iż wzorzec ten zostanie wprowadzony do obrotu z konsumentami począwszy od dnia 1 sierpnia 2012 r. W treści przedstawionego nowego wzorca umowy zawarto zmiany, które widniały w opisanych wyżej kopiach zawartych umów (informacja o prawie odstąpienia od umowy – jednak bez wskazania 10 dni na odstąpienie, wzór oświadczenia o odstąpieniu). Ponadto, z treści wzorca wykreślono kwestionowane postanowienie o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”.

W piśmie z dnia 22 sierpnia 2012 r. Tomasz Waloch uzupełnił określone wyżej zobowiązanie. Przedstawił ponownie skorygowany wzór umowy i zobowiązał się do wprowadzenia go do obrotu z konsumentami. Treść § 2, zdanie 3 wzorca Umowy-zlecenia przyjęła brzmienie: „*Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dn. 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny*”. Wzorzec nie zawierał kwestionowanego postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”. Ponadto, we wzorcu umowy zawarto stosowny wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy o treści wskazującej wcześniej (dowód: karty Nr 61, 64-65).

Ponadto Tomasz Waloch zobowiązał się, że wszystkim konsumentom, z którymi zawarto umowy według dotychczas stosowanego wzorca, zostanie przedstawiona – w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji – propozycja zmiany poprzez wykreślenie kwestionowanego postanowienia: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”. Jednocześnie, w odniesieniu do zarzutu dotyczącego niedopełnienia obowiązku informowania na piśmie o prawie do odstąpienia od umowy, Tomasz Waloch zobowiązał się, iż w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się decyzji, przekaże

wszystkim konsumentom, którzy zawarli umowy na podstawie poprzednio stosowanego wzorca, a które to umowy nie zostały wykonane lub od których wykonania nie minął okres trzech miesięcy (na dzień uprawomocnienia się decyzji), propozycją zmiany umowy według aneksu pn. „Aneks do Umowy zlecenia z dnia .....”. W przedstawionym przez Tomasza Walocha aneksie zawarto następującą treść (dowód: karty Nr 74-75, 81):

- „Do § 2 zawartej umowy dodaje się zdanie: *Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dn. 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.*”,
- „Skreśla się postanowienie dotychczasowego § 10: *Spory mogące wynikać z realizacji niniejszej umowy będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy.*”.

Do ww. aneksu dołączono również wzór pn. „Oświadczenie o odstąpieniu od umowy” o treści: „*Ja, niżej podpisany/a .....legitymujący/a ..... się dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ..... Oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..... w miejscowości ..... z ..... Przedmiot umowy ....., wartość .....PODPIS KONSUMENTA*” (dowód: karta Nr 76).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia procedur i zastosowania instrumentów określonych w ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym zarzucono naruszenie jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego, nie zaś interesu jednostki lub grupy. Ustawa, w odniesieniu do przedsiębiorców chroni wobec tego konkurencję, a w odniesieniu do konsumentów ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą kontrahentami przedsiębiorcy Tomasza Walocha. Interes publicznoprawny przejawia się m.in. w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione – na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu,

zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. W decyzji tej, jak wynika z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Przytoczony powyżej przepis jako przesłanki warunkujące możliwość wydania decyzji wskazuje: uprawdopodobnienie, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom.

W niniejszym postępowaniu wymaga zatem rozważenia, czy wskazane warunki zaistniały w odniesieniu do działania i zobowiązania złożonego przez Tomasza Walocha, a ponadto, czy w przypadku ich wystąpienia uzasadnione jest przyjęcie tego zobowiązania i wydanie przez Prezesa Urzędu decyzji w oparciu o ww. przepis.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Stosownie do art. 24 ust. 2 tej ustawy, przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności:

- stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru,
- naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji,
- nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Dla uprawdopodobnienia stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest jednak każdorazowo uprawdopodobnienie kumulatywnego spełnienia trzech przesłanek:

- 1) działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy,
- 2) noszące znamiona bezprawności,
- 3) godzące w zbiorowy interes konsumentów.

Ad 1)

Zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji konsumentów, pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt 2 (tj. izby, zrzeszenia i inne organizacje zrzeszające przedsiębiorców, jak również związki tych organizacji) – na potrzeby przepisów dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447, ze zm.) – zwanej dalej: „ustawą o swobodzie działalności gospodarczej” – jest osoba fizyczna, osoba prawna

i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej albo po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły.

Tomasz Waloch, jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą Firma Usługowo-Handlowa „Zaltex” Tomasz Waloch w Radomsku, został zarejestrowany w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej Rzeczypospolitej pod nr REGON 590600697. Przedmiotem działalności gospodarczej Tomasza Walocha jest m.in. produkcja wyrobów dla budownictwa z tworzyw sztucznych i zakładanie stolarki budowlanej. Nie ulega zatem wątpliwości, iż ww. osoba fizyczna jest przedsiębiorcą w rozumieniu powołanego wyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Tym samym Tomasz Waloch przy wykonywaniu działalności gospodarczej podlega rygorom określonym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów i jego działania mogą podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że pierwsza przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Tomasza Walocha praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad 2)

Dla uprawdopodobnienia, że działania przedsiębiorcy są praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów konieczne jest, aby miały one charakter bezprawny.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Porządek prawny obejmuje normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów (m.in. wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 13 listopada 2007 r., sygn. akt XVII AmA 45/07). Bezprawność jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2002 r., sygn. akt I PKN 267/2001). Dla stwierdzenia bezprawności działania przedsiębiorcy bez znaczenia pozostaje strona podmiotowa czynu, a zatem wina sprawcy (w znaczeniu subiektywnym, oznaczającym wadliwość procesu decyzyjnego sprawcy) i stopień tej winy (umyślność bądź nieumyślność), a także świadomość istnienia naruszonych norm prawnych.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Zwrócił na to uwagę Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 23 czerwca 2006 r. (sygn. akt XVII AmA 32/05) wskazując, iż art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, (którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2), nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw, gdyż dopiero na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z

prawem. Jednakże w art. 24 ust. 2 tej ustawy ustawodawca wskazał przykładowe rodzaje praktyk, które naruszają zbiorowe interesy konsumentów, zaliczając do nich m.in. stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. (tak art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów), jak również nieuczciwe praktyki rynkowe (tak art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów).

Przesłanka bezprawności zachowań Tomasza Walocha zostanie rozważona oddzielnie w odniesieniu do każdej z praktyk.

Ad pkt I. sentencji niniejszej decyzji – uprawdopodobnienie przesłanki bezprawności praktyki wskazanej w art. 24 ust 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W przedmiotowym postępowaniu Prezes Urzędu postawił Tomaszowi Walochowi zarzut stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na niedopełnieniu obowiązku informowania konsumentów na piśmie o prawie odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa w terminie dziesięciu dni od jej zawarcia oraz niedopełnieniu obowiązku wręczania konsumentom wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.

Stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni od dnia zawarcia umowy.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów odnoszącym się do obowiązków przedsiębiorcy zawierającego z konsumentami umowy poza lokalem przedsiębiorstwa, konsument powinien być poinformowany na piśmie o prawie odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 tej ustawy i otrzymać wzór oświadczenia o odstąpieniu, z oznaczeniem imienia i nazwiska (nazwy) oraz adresem zamieszkania (siedziby) przedsiębiorcy. Przedsiębiorca obowiązany jest także wręczyć konsumentowi pisemne potwierdzenia zawarcia umowy, stwierdzające jej datę i rodzaj oraz przedmiot świadczenia i cenę.

Zgodnie z art. 4 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, jeżeli konsument nie został poinformowany na piśmie o prawie odstąpienia od umowy, bieg terminu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, nie rozpoczyna się. W takim wypadku konsument może odstąpić od umowy w terminie dziesięciu dni od uzyskania informacji o prawie odstąpienia. Konsument nie może jednak z tego powodu odstąpić od umowy po upływie trzech miesięcy od jej wykonania.

Stosownie do brzmienia art. 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, przepisy o umowach zawieranych z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa nie mają zastosowania do umów:

- 1) o charakterze ciągłym lub okresowym, zawieranych na podstawie oferty sprzedaży lub przez odwołanie się do ogłoszeń, reklam, cenników i innych informacji skierowanych do ogółu albo do poszczególnych osób, jeżeli konsument mógł uprzednio zapoznać się z treścią otrzymanej oferty lub informacji pod nieobecność drugiej strony umowy, a zarazem w tej ofercie lub informacji, jak i w umowie zastrzeżono prawo konsumenta do odstąpienia od umowy w terminie dziesięciu dni od dnia jej zawarcia,
- 2) sprzedaży artykułów spożywczych dostarczanych okresowo przez sprzedawcę do miejsca zamieszkania konsumenta,

- 3) powszechnie zawieranych w drobnych bieżących sprawach życia codziennego, o wartości przedmiotu umowy do równowartości 10 EURO,
- 4) o prace budowlane,
- 5) dotyczących nieruchomości, z wyłączeniem usług remontowych,
- 6) ubezpieczenia, w tym o członkostwo w otwartych funduszach emerytalnych, oraz reasekuracji,
- 7) dotyczących papierów wartościowych oraz jednostek uczestnictwa w funduszach powierniczych i inwestycyjnych (usługi inwestycyjne).

Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów w art. 1 ust. 2 precyzuje, iż przez lokal przedsiębiorstwa rozumie się miejsce przeznaczone do obsługiwanie publiczności i oznaczone zgodnie z przepisami o działalności gospodarczej.

Nałożony na profesjonalistę obowiązek informacyjny ma na celu ochronę konsumenta na etapie przedkontraktowym, w fazie poprzedzającej zawarcie umowy. Obowiązek ten konkretyzuje się poprzez udzielenie konsumentowi informacji o istnieniu i długości trwania prawa odstąpienia od umowy oraz wręczenie gotowego wzoru odstąpienia od umowy, z oznaczeniem umożliwiającym identyfikację przedsiębiorcy wraz z jego adresem, a nie tylko wskazaniem siedziby w rozumieniu prawa cywilnego.¹

Prezes Urzędu ustalił, iż Tomasz Waloch zawiera umowy z konsumentami poza lokalem przedsiębiorstwa (np. mieszkanie konsumenta), za pośrednictwem upoważnionych przedstawicieli, działających w jego imieniu. W ocenie Prezesa Urzędu, nie zachodzi przy tym żadna z wymienionych w art. 5 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów przesłanek wyłączenia powyższego uprawnienia konsumenta.

Przedstawiony w toku postępowania wyjaśniającego przez Tomasza Walocha wzorzec umowy, jak również kopie przykładowych umów zawartych z konsumentami na jego podstawie (między grudniem 2011 r. a styczniem 2012 r.), nie zawierają informacji o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy – w terminie 10 dni od jej zawarcia – zawartej poza lokalem przedsiębiorcy jak również wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Tomasz Waloch nie przedstawił również – pomimo wezwania – innych dokumentów mogących świadczyć o tym, iż tego rodzaju informacje przekazywane są konsumentom na piśmie, jak również nie przedstawił wzorca oświadczenia o odstąpieniu od umowy, o którym mówi art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, nie może budzić wątpliwości, że wskutek zaniechania Tomasza Walocha konsument może zostać pozbawiony możliwości skorzystania z ważnego uprawnienia przyznanego, w przypadku zawierania umów poza lokalem przedsiębiorstwa, przez ustawę o ochronie niektórych praw konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, oferta Tomasza Walocha nie jest skierowana do określonej, dającej się wyodrębnić na podstawie wspólnej cechy grupy konsumentów, ale do nieograniczonego kręgu odbiorców (ogółu konsumentów).

Zdaniem Prezesa Urzędu, zawieranie umów w branży usług remontowo-budowlanych, w której działa Tomasz Waloch związane jest niejednokrotnie z nieoczekiwaną wizytą jego przedstawicieli w miejscu zamieszkania konsumentów. Takie działanie może prowadzić do zakłócenia zachowania konsumenta na rynku poprzez brak rzetelnego informowania go o istotnych cechach zawieranej umowy. Chodzi tu przede wszystkim o staranność i uczciwość zawodową oraz dobrą wiarę. W wyroku z dnia 23 lutego 2006 r. (sygn. akt XVII AmA 118/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stwierdził, że w stosunkach

---

¹ por. E. Łętowska, Ochrona niektórych praw konsumentów. Komentarz, Wyd. C.H. Beck, Warszawa 2001, s. 40-41.

z konsumentami istota dobrego obyczaju sprowadza się do właściwego informowania o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty i rzetelnego traktowania partnerów umowy. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami Sąd uznał działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Dążąc do zagwarantowania konsumentom ochrony przed negatywnymi skutkami umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa ustawodawca ustanowił określone instrumenty prawne, tj. przyznał konsumentowi prawo odstąpienia od umowy bez podania przyczyn, w terminie 10 dni od jej zawarcia, obciążył jednocześnie przedsiębiorcę obowiązkiem poinformowania o tym uprawnieniu na piśmie przed zawarciem umowy i wręczenia odpowiedniego wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Ustawowy termin 10 dni do odstąpienia od umowy pozwala konsumentowi na spokojne zapoznanie się z warunkami umowy, w szczególności ich przeanalizowanie pod kątem własnych potrzeb i możliwości finansowych, a tym samym podjęcie decyzji, co do związania się, bądź nie, zawartą umową. Celem ww. regulacji jest więc niewątpliwie ochrona konsumenta przed pochopnym zawieraniem umów, często pod wpływem sugestii i argumentów przedsiębiorcy.

W opinii Prezesa Urzędu, w rozpatrywanej sprawie zaniechanie Tomasza Walocha, polegające na niewykonywaniu względem konsumentów obowiązków informacyjnych wynikających z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów może powodować, że odstąpienie konsumenta od umowy będzie utrudnione albo wręcz niemożliwe. Zaniechanie Tomasza Walocha może zatem w istotny sposób zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta.

W piśmie z dnia 18 lipca 2012 r., w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie podejrzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, Tomasz Waloch przedstawił kopie przykładowych umów zawartych z konsumentami w okresie marzec-kwiecień 2012 r., w treści których w § 2 dodano zdanie w brzmieniu: *„Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dn. 02.03.2000 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny”*. Zawarte umowy zawierały również wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W ocenie Prezesa Urzędu, powyższych okoliczności nie można jednak uznać za dowody zaniechania stosowania zarzucanej praktyki wskazanej w pkt I sentencji decyzji. Przede wszystkim, dodane do wzorca umowy postanowienie o ww. treści nie zawiera, wbrew obowiązkowi wyrażonemu w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów, informacji o terminie obowiązywania uprawnienia do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Ponadto, jak wynika z ww. informacji i dokumentów przedstawionych przez Tomasza Walocha, wprowadzone zmiany dotyczyły jedynie nowo zawieranych umów. Tomasz Waloch nie wypełnił wobec tego określonych obowiązków informacyjnych wobec konsumentów, z którymi posiadał zawarte i niezrealizowane umowy.

Mając na uwadze powyższe **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Tomasza Walocha praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona**.

Ad pkt II. sentencji niniejszej decyzji - uprawdopodobnienie przesłanki bezprawności praktyki wskazanej w art. 24 ust 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w pkt II. sentencji niniejszej decyzji, Prezes Urzędu wskazuje, iż stosownie do art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się

w szczególności bezprawne działanie przedsiębiorcy polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru, którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Na mocy art. 479⁴⁵ § 1 k.p.c., Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów jest obowiązany przysłać Prezesowi Urzędu odpis każdego prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Na podstawie takich wyroków, Prezes Urzędu jest zobowiązany do prowadzenia Rejestru, stosownie do art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Przepis art. 479⁴⁵ § 3 k.p.c. ustanawia zasadę tzw. formalnej jawności Rejestru, stanowiąc, że Rejestr jest jawny. Jawność Rejestru oznacza, że Rejestr jest dostępny dla każdego zainteresowanego, czyli każdy ma do niego prawo wglądu. Skutkiem formalnej jawności Rejestru jest niemożność zasłaniania się nieznajomością dokonanych w nim wpisów. W Rejestrze przytacza się treść postanowień wzorców umowy uznanych przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone.

W ocenie Prezesa Urzędu, wpisanie takich postanowień do Rejestru oznacza, że od tej chwili postanowienia te są zakazane we wszystkich wzorcach umów. Zakaz stosowania postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy nie tylko tego przedsiębiorcy, przeciwko któremu zapadł wyrok w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, lecz również innych przedsiębiorców. Za takim ujęciem przemawia podstawowy cel postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, jakim jest usunięcie z obrotu postanowień, które Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone. Chodzi bowiem o to, by konsumenci nie byli narażeni na te postanowienia w przyszłości w umowach zawieranych z innymi przedsiębiorcami. Ponadto, zdaniem Prezesa Urzędu, zakaz stosowania niedozwolonych postanowień wpisanych do Rejestru dotyczy także postanowień podobnych. Przedsiębiorcy stosują bowiem postanowienia, których istota jest taka sama, lecz konstrukcja gramatyczna, szyk wyrazów w zdaniu są różne. W związku z tym, zakazane jest też stosowanie postanowienia, którego zakres jest tożsamy z zakresem postanowienia wpisanego do Rejestru. Nie jest konieczna dokładna, literalna identyczność tych postanowień.

Stanowisko Prezesa Urzędu znajduje uzasadnienie w orzecznictwie. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) wskazał, iż stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. Sąd Najwyższy uznał również, iż jeżeli Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uzna określoną postanowienie za niedozwolone w wyniku przeprowadzonej kontroli abstrakcyjnej i zostanie ono wpisane do Rejestru, praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 23a ust. 2 ustawy (z dnia 15 grudnia 2000 r.) o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080, ze zm.) – którego odpowiednikiem w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów jest art. 24 ust. 2 pkt 1 – dopuszcza się każdy z przedsiębiorców, który wprowadza do stosowanych postanowień zmiany o charakterze kosmetycznym, polegające np. na przestawieniu szyku wyrazów lub zmianie użytych wyrazów, jeżeli zmiany te nie prowadzą do zmiany istoty postanowienia.

Tomasz Waloch posługuje się w obrocie gospodarczym z konsumentami wzorcem umowy. W niniejszej sprawie przedmiotem postępowania nie są zatem postanowienia konkretnej umowy, które były negocjowane z konsumentem, lecz postanowienia wzorca, które Tomasz Waloch przedstawia konsumentom i które stają się obowiązujące w stosunkach między nimi kształtując w ten sposób ich wzajemne prawa i obowiązki. Tomasz Waloch

stosuje standardowy tekst przedstawiany konsumentowi do oceny i akceptacji, który po podpisaniu reguluje stosunki stron.

W ocenie Prezesa Urzędu postanowienie o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*” – zawarte w § 10 wzorca Umowa-zlecenie – może być uznane za tożsame z następującymi postanowieniami wzorców umów wpisanymi do Rejestru:

- „*Spory powinny być w miarę możliwości rozstrzygane polubownie. W przypadku rozstrzygnięć sądowych – w sądzie właściwym dla siedziby Zleceniobiorcy.*” – wpisane do Rejestru pod numerem 1020 w dniu 5 lutego 2007 r., na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 listopada 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 162/05),
- „*Do rozstrzygania sporów wynikających z tej umowy właściwe będą sądy powszechne w Łodzi.*” – wpisane do Rejestru pod numerem 772 w dniu 3 lipca 2006 r., na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 marca 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 39/04),
- „*Sądem właściwym do rozpatrywania wszystkich sporów wynikłych z umowy jest sąd siedziby Frontonu.*” – wpisane do Rejestru pod numerem 922 w dniu 9 listopada 2006 r., na mocy wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 17 sierpnia 2006 r. (sygn. akt XVII AmC 100/05).

Wszystkie wyżej wymienione postanowienia naruszają art. 385¹ § 1 i art. 385³ pkt 23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 296, ze zm.) – zwanej dalej: „k.c.” – gdyż wyłączają zasadę właściwości ogólnej i przemiennej sądu, a to może stanowić dodatkową dolegliwość dla konsumenta, a także ograniczać realizację przysługujących mu uprawnień. Wskazane postanowienia stanowią tzw. klauzulę prorogacyjną i ustalają wyłączną właściwość sądu do rozpoznania ewentualnych sporów z umowy według siedziby przedsiębiorcy. W przypadku powstania sporu na tle wykonywania umowy, postanowienia te bezprawnie narzucają konsumentom właściwość miejscową sądu i ograniczają ich prawo do określenia miejsca wytoczenia powództwa, wynikające z przepisów k.p.c. o właściwości ogólnej i przemiennej. Zmiana właściwości miejscowej sądu stanowi zagrożenie interesu konsumenta w sytuacjach, kiedy zmuszałoby go to do prowadzenia procesu przed sądem w odległej miejscowości.

Mając na uwadze powyższe **Prezes Urzędu stwierdził, że druga przesłanka niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Tomasza Walocha praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów została spełniona.**

Ad 3)

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie definiują pojęcia zbiorowego interesu konsumentów. Przepis art. 24 ust. 3 tej ustawy stanowi jedynie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów. Z całą pewnością mamy do czynienia ze zbiorowym interesem konsumentów wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy dotyczy, bądź może dotyczyć nieograniczonej liczby konsumentów, których nie da się zindywidualizować.

Prezes Urzędu podkreśla, że o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. W jednym z orzeczeń Sąd Najwyższy stwierdził, iż *nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów można wszcząć tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem*

wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczbie potencjalnych konsumentów (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., sygn. akt I CKN 504/01).

W przedmiotowej sprawie Prezes Urzędu ma do czynienia z uprawdopodobnionym naruszeniem praw nieograniczonej i nieokreślonej liczby konsumentów, którzy zapoznali się, bądź mogli zapoznać się ofertą Tomasza Walocha oraz z dostępnym wzorcem umowy i zawarli, bądź mogli zawrzeć z Tomaszem Walochem umowę, zawierającą niedozwolone postanowienia umowne. Konsumentom ci narażeni byli jednocześnie na skutki zaniechania po stronie Tomasza Walocha w zakresie wypełniania określonych w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów obowiązków informacyjnych. W tej sytuacji bezprawne zachowanie Tomasza Walocha nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i niedający się porównać z innymi, lecz dotyczy naruszonych uprawnień określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy kontrahentów Tomasza Walocha.

Stosowanie opisanych wyżej praktyk może godzić zatem w zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym **Prezes Urzędu stwierdził, że trzecia przesłanka** niezbędna do uprawdopodobnienia stosowania przez Tomasza Walocha praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 i praktyki wskazanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **została spełniona.**

Ad pkt I. i pkt II. sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu, o którym mowa w art. 100 ust. 1 tej ustawy, lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania, że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Ponadto, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przyjmując zobowiązanie Prezes Urzędu może określić termin wykonania zobowiązań.

Jak Prezes Urzędu wykazał w niniejszej decyzji, okoliczności sprawy uprawdopodobniły, że Tomasz Waloch stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 oraz art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jednocześnie Tomasz Waloch zobowiązał się do wprowadzenia do obrotu wzorca umowy, w którym:

- w § 2 dodaje się zdanie o treści: *„Kupujący został poinformowany o prawie odstąpienia od umowy w terminie 10 dni od daty jej zawarcia zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny”*,
- dodaje się wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy (z możliwością odłączenia od wzorca), o treści: *„Ja niżej podpisany/a .....legitymujący/a się ..... dokumentem tożsamości (rodzaj, seria i numer) ....., oświadczam, iż odstępuję od umowy zgodnie z art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 02.03.2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, zawartej poza*

lokalem przedsiębiorstwa. Umowa zawarta w dniu ..., w miejscowości ... z ..... Przedmiot umowy ....., wartość ... **PODPIS KONSUMENTA**”,

- wykreśla się postanowienie o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”.

W ocenie Prezesa Urzędu, zaproponowane zmiany uwzględniają przepis art. 24 ust. 1 i 2 oraz 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, eliminując z wzorca umowy kwestionowane postanowienie umowne oraz uwzględniając obowiązek informacyjny wynikający z art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów.

Jednocześnie, wobec okoliczności, że Tomasz Waloch zobowiązał się do równoczesnego wyeliminowania podlegających ocenie uchybień również z obowiązujących w obrocie umów z konsumentami, Prezes Urzędu uznał złożone zobowiązanie za zupełne, gdyż w równorzędny sposób zabezpiecza interesy prawne konsumentów, którzy zawarli umowy z Tomaszem Walochem i konsumentów, którzy mogą zawrzeć tego typu umowy w przyszłości.

Stosownie do przepisu art. 28 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nałożył na Tomasza Walocha obowiązek wykonania przyjętego zobowiązania poprzez:

- stosowanie wzorca umowy pod nazwą „UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne” z uwzględnieniem zmian jego treści zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, z chwilą uprawomocnienia się niniejszej decyzji,
- przekazanie, w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wszystkim konsumentom, z którymi zostały podpisane umowy na podstawie dotychczasowego wzorca umowy pod nazwą „UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne” propozycji zmiany umów poprzez wykreślenie postanowienia o treści: „*Spory mogące wyniknąć z realizacji niniejszej umowy, będą rozstrzygane przez Sąd właściwy rzeczowo dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy*”, przy czym konsumentom, którzy nie zostali poinformowani na piśmie o prawie odstąpienia od umowy (i nie otrzymali wzoru oświadczenia o odstąpieniu) i zawarli umowy poza lokalem przedsiębiorcy na podstawie poprzednio stosowanego wzorca, a które to umowy nie zostały wykonane lub od których wykonania nie minął okres trzech miesięcy (na dzień uprawomocnienia się decyzji) – propozycji zmiany umów według aneksu o zaproponowanej treści.

Wobec spełnienia przesłanek wydania decyzji na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **Prezes Urzędu orzekł jak w pkt I. i pkt II. sentencji niniejszej decyzji.**

Ad pkt III. sentencji niniejszej decyzji

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji nakładającej na przedsiębiorcę obowiązek wykonania zobowiązania, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Wobec tego Prezes Urzędu nałożył na Tomasza Walocha obowiązek złożenia informacji o stopniu realizacji przyjętego zobowiązania, zawierającej:

- 1) kopię trzech umów zawartych w oparciu o nowy wzorzec umowy pod nazwą „UMOWA-ZLECENIE Obowiązują ceny umowne”, o ile takie umowy zostaną zawarte,
- 2) dane o liczbie konsumentów, którym przekazano propozycję zmiany umów zawartych

w oparciu o dotychczasowy wzorzec umowy wraz z dowodami potwierdzającymi wysłanie lub doręczenie oraz wzorem pisma kierowanego do konsumentów w tej sprawie i przykładowymi kopiami posiadanych zawartych aneksów,
3) dane o liczbie konsumentów, którym nie przedstawiono propozycji zmiany umów zawartych w oparciu o dotychczasowy wzorzec umowy oraz pisemne wyjaśnienia ewentualnych przyczyn nie przedstawienia tych propozycji,
w terminie dwóch miesięcy od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

W związku z tym Prezes Urzędu orzekł jak w pkt III. sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 1 i 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi.

*Z upoważnienia
Prezesa
Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury*

Barbara Romańczak-Graca

Otrzymuje:

Tomasz Waloch,
Firma Usługowo-Handlowa „Żaltex”